

Fiskdejting

Charlotte Lindqvist

Hur ska man välja partner, och när är det extra viktigt att välja rätt? Det är frågor som den lilla fisken tångsnälla ställs inför.

Har du tänkt på hur olika hannar och honor kan vara i en del arter? Oftast är det hannarna som har de pråliga färgerna, de stora hornen eller den vackra sången. Oftast är det de som måste slåss för att få para sig med honorna. Fast det är inte alltid så. Ett av undantagen är tångsnällan.

Tångsnällan är en liten fisk som är släkt med sjöhästen. Den lever livet i sin egen takt i ålgräsängar, och ser faktiskt ut som ett ålgräs – långsmal och lätt svajande. I Sverige bor den längs med hela västkusten och en bra bit upp i Östersjön – ungefär till och med Finska viken. I tångsnälla-världen är det pappa som är gravid. Istället för att hannen för över sina spermier till honan så för honan över sina ägg till en ficka på hannens mage. Han bär sen på äggen i flera veckor. Om det är kallt i vattnet tar det längre tid för fiskungarna att kläckas. Honorna däremot producerar nya ägg ungefär lika fort hela tiden, och har nya färdiga innan hannarna är redo att para sig igen. Det betyder att honorna måste vara extra bra på att ragga, eftersom det kommer finnas många honor som vill para sig, men inte så många hannar att para sig med. Hannarna är mer kräsna än honorna och det är viktigt för dem att välja rätt. Det är ju inte värt besväret att slösa tid och energi på att vara gravid med ägg av sämre kvalitet. Men honorna kan också vara kräsna, om de får chansen. En stor hanne kan ju få plats med många fler ägg i sin ficka, och kan dessutom ge dem mer näring.

Det mesta som vi vet om tångsnällan är baserat på forskning som är gjord på västkusten, och det är bara de senaste två åren som forskarna börjat intressera sig för tångsnällorna i Östersjön. På norra Gotland ligger forskningsstationen i Ar, och där tillbringade jag två månader med att studera tångsnällorna. Eftersom fiskarna på västkusten föredrar en stor partner, lät jag mina fiskar välja mellan en stor och en liten tångsnälla av motsatta könet. Jag ville veta om temperaturen i vattnet skulle påverka hur kräsna de var. Enligt all logik borde ju hannar vara mer kräsna i kallt vatten eftersom de då måste lägga ner mer tid och energi på äggen.

Men som det ofta är när man forskar, så gör fiskarna som de själva vill och inte det som man förväntar sig. Östersjösnällorna verkade inte bry sig ett dugg om storleken på sin partner. Ja, förutom i kallt vatten då honorna valde den stora hannen oftare än den lilla. Jag undersökte också om fiskarna brydde sig om partnern hade parasiter eller inte, och inte heller här verkade det spela någon roll. Ja, förutom för hannar som valde de friska honorna något mer ofta. Under experimentets gång noterade jag att tångsnällorna var mer aktiva i varmt vatten än i kallt – och uppvaktade varandra mer. Jag noterade också att hannarna uppvaktade honorna lika mycket som honorna uppvaktade hannarna.

Vilka slutsatser kan man dra av detta? Egentligen kan man bara konstatera att tångsnällorna i Östersjön är annorlunda än de på västkusten. Östersjösnällorna verkar vara mer jämlika i sina könsroller, och inte bry sig så mycket om faktorer som storlek och parasiter. Kanske anser de helt enkelt att det är insidan som räknas?